

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 154/2019-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. júna 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovéj (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Hlaváčovou, Farská 12, Nitra, vo veci namietaného porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 3 Tp 47/2019 z 11. apríla 2019 a uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 1 Tpo 25/2019 z 26. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED],

4. Sťažovateľ žiadosťou z 27. marca 2019 požiadal o prepustenie z väzby na slobodu. Dňa 4. apríla 2019 prokurátor krajskej prokuratúry podal okresnému súdu návrh na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa do 16. septembra 2019.

Okresný súd konanie o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu a konanie o návrhu prokurátora krajskej prokuratúry na predĺženie lehoty väzby sťažovateľa spojil do jedného konania vedeného pod sp. zn. 3 Tp 47/2019 a napadnutým uznesením sp. zn. 3 Tp 47/2019 z 11. apríla 2019 žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby na slobodu zamietol a vyhovel návrhu prokurátora krajskej prokuratúry s tým, že sťažovateľovi predĺžil lehotu väzby do 16. septembra 2019.

Proti predmetnému uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej krajský súd rozhodol napadnutým uznesením sp. zn. 1 Tpo 25/2019 z 26. apríla 2019 tak, že podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku predmetné uznesenie okresného súdu zrušil v časti výrokov v bodoch I až VI, ktorými bola sťažovateľovi, ako aj ďalším jeho spoluobvineným predĺžená lehota väzby do 16. septembra 2019, a podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku sťažovateľovi, ako aj jeho ďalším spoluobvineným predĺžil lehotu väzby do 31. júla 2019.

5. Pokiaľ ide o sťažovateľom napadnuté rozhodnutie okresného súdu, možno zhrnúť, že sťažovateľ ústavnou sťažnosťou namieta, že rozhodnutie okresného súdu je nezákonné, keďže *„sa neopiera o žiadne okolnosti, ktoré by odôvodňovali takýto postup súdu. Úroveň doposiaľ vykonaného dokazovania umožnila vec ukončiť v primeranej lehote, keďže podľa informácie obhajoby znalecké dokazovanie bolo vykonané pred viac ako dvomi týždňami, obvinení pre štyri skutky, ktoré sú mi kladené za vinu, boli vypočutí, konfrontovaní, boli vypočutí všetci poškodení a ich rodinní príslušníci v súvislosti so škodou, ktorá im mala byť spôsobená, boli vypočutí pracovníci notárstiev, aj samotní notári, boli vypočutí ďalší svedkovia, ktorí mali akú - takú vedomosť o daných skutkoch. Predlžovanie väzby bez skutočne závažných dôvodov je hrubým porušením zákonom, Ústavou SR a Dohovorom ESPLP chráneným právom na slobodu a voľný pohyb.“*

Pokiaľ ide o sťažovateľom napadnuté rozhodnutie krajského súdu, sťažovateľ v podstatnom uvádza, že *„z vykonaného dokazovania ani po takto neprimeranej dlhej dobe a množstva vykonaných dôkazov nevyplývali také okolnosti, ktoré by ospravedlnili moju*

väzbu. Doposiaľ vykonané dokazovanie je stále ohraničené vo vzťahu k mojej osobe len na výpoveď [REDAKOVANÉ], ktorý je vo veci spoluobvineným a môže mať nepochybný záujem zmierniť svoju vinu výpoveďou v môj neprospech. Ako som už uviedol, vo veci bolo vykonané aj znalecké dokazovanie znalcom z oblasti výpočtovej techniky, ktorý vypracoval znalecký posudok, pričom tento znalecký posudok je už súčasťou vyšetrovacieho spisu už v čase pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Ani z uvedeného znaleckého posudku, resp. jeho záverov nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by svedčili v môj neprospech alebo ospravedlňovali dĺžku mojej väzby alebo väzbu samotnú. V súčasnosti voči mojej osobe neexistujú také dôkazy, ktoré by svojou dôležitosťou a silou dávali dostatočný dôvod súdom ponechanie mojej osoby vo väzbe. Domnievam sa, že len obyčajné tvrdenie obvineného voči spoluobvinenému nemôže ospravedlniť v žiadnom prípade väzobné dôvody, ani väzbu, ktorá bola na mňa uvalená. Taktiež sa nemôžem stotožniť s argumentom odvolacieho súdu, že som nepožiadaval o alternatívne spôsoby nahradenia väzby...“.

6. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ sumarizuje, že podľa jeho názoru okresný súd, ako aj krajský súd k posúdeniu existencie dôvodov jeho väzby pristúpili „paušálne, automaticky a bez starostlivého posúdenia veci a individuálnych okolností. Moje vzatie do väzby a jej trvanie nebolo založené na dostatočných dôvodoch uvádzaných vo väzobných rozhodnutiach oboch súdov. Na základe týchto vágnych rozhodnutí som bol zbavený osobnej slobody. Obe rozhodnutia považujem za arbitrárne a nepreskúmateľné.“.

7. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 od. 3 písm. b) a písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Okresného súdu Nitra sp. zn. 3Tp/47/2019 zo dňa 11.4.2019 porušené bolo.“

2. Základné právo [REDAKOVANÉ] na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, právo na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 od.3 písm. b) a písm. c) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Krajského súdu Nitra sp. zn. 1Tpo/25/2019 zo dňa 26.4.2019 porušené bolo.

3. Uznesenie Okresného súdu Nitra sp. zn. 3Tp/47/2019 zo dňa 11.4.2019 a Uznesenie Krajského súdu Nitra sp. zn. 1Tpo/25/2019 zo dňa 26.4.2019 sa zrušujú.

4. [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] sa prepúšťa z väzby ihneď na slobodu.

5. [REDAKOVANÉ] sa priznáva náhrada trov konania, ktoré je povinný Okresný súd v Nitre spolu s Krajským súdom v Nitre spoločne a nerozdielne uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa a to do jedného mesiaca odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

12. Podľa § 42 ods. 2 písm. f) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrhom na začatie konania je sťažnosť fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ústavy.

13. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

14. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

16. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

St'azovateľom označené referenčné právne normy

17. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

18. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

19. Podľa čl. 50 ods. 3 ústavy obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu.

20. Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane na základe postupu stanoveného zákonom:

- a) zákonné pozbavenie slobody osoby po odsúdení príslušným súdom;
- b) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody z dôvodu nesplnenia rozhodnutia vydaného súdom v súlade so zákonom alebo s cieľom zabezpečiť splnenie povinnosti stanovenej zákonom;
- c) zákonné zatknutie alebo pozbavenie slobody na účely predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak je to dôvodne považované za potrebné za účelom zabránenia spáchaniu trestného činu alebo úteku po jeho spáchaní;
- d) pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely predvedenia pred príslušný súdny orgán;
- e) zákonné pozbavenie slobody osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov;
- f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie štátu, alebo osoby, proti ktorej sa vedie konanie o vypovedaní alebo vydaní.

21. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na začatie konania, v ktorom súd urýchlene rozhodne o zákonnosti pozbavenia jeho slobody a nariadi prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

22. Podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;

c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú.

III.

Právne hodnotenie a závery ústavného súdu

23. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľovo podanie je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

24. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľa je namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 a 4 dohovoru a práva na obhajobu podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 47/2019 z 11. apríla 2019 a uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 25/2019 z 26. apríla 2019. Podľa názoru sťažovateľa pritom k porušeniu ním označených práv malo dôjsť tým, že konajúce súdy k posúdeniu existencie dôvodov jeho väzby pristúpili „*paušálne, automaticky a bez starostlivého posúdenia veci a individuálnych okolností. Moje vzatie do väzby a jej trvanie nebolo založené na dostatočných dôvodoch uvádzaných vo väzobných rozhodnutiach oboch súdov. Na základe týchto vágnych rozhodnutí som bol zbavený osobnej slobody. Obe rozhodnutia považujem za arbitrárne a nepreskúmateľné.*“.

25. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde.

26. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

27. V rámci predbežného prerokovania s prihliadnutím na sťažovateľom formulované argumenty ústavný súd dospel k záveru, že jeho ústavnú sťažnosť je potrebné odmietnuť podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde, a to z dôvodu nesplnenia zákonom ustanovených náležitostí, ako aj v časti pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie a v časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

K nesplneniu zákonom ustanovených náležitostí

28. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti v prvom rade konštatuje, že sťažovateľ je v konaní pred ústavným súdom zastúpený advokátkou, ktorá je v súlade s § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov povinná dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

29. Ústavný súd môže prijať na ďalšie konanie len taký návrh na začatie konania, ktorý obsahuje všetky náležitosti ustanovené zákonom o ústavnom súde.

Podľa § 43 ods. 3 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania podanému navrhovateľom, ktorý musí byť v celom konaní zastúpený advokátom, musí byť pripojené plnomocenstvo na zastupovanie navrhovateľa advokátom. V plnomocenstve sa musí výslovne uviesť, že navrhovateľ udeľuje zvolenému advokátovi splnomocnenie na zastupovanie pred ústavným súdom.

Nadväzujúc na uvedené, ústavný súd v súlade so svojou konštantnou judikatúrou, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy konania pred ústavným súdom, zdôrazňuje, že zmyslom inštitútu splnomocnenia je, že sa udeľuje inej osobe v rozsahu presne vymedzenom splnomocniteľom, ktorý uvedeným úkonom dáva tretím osobám jednoznačne najavo, v akom rozsahu ho splnomocnená osoba zastupuje (m. m. II. ÚS 69/2018, II. ÚS 102/2019).

30. V súvislosti s posudzovaním splnenia zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ k svojej ústavnej sťažnosti síce priložil plnomocenstvo na jeho zastupovanie advokátkou pred ústavným súdom, avšak toto plnomocenstvo znelo výslovne, „*aby ma zastupovala vo veci podania sťažnosti a konania pred Ústavným súdom SR o sťažnosti*“. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že v zmysle § 42 ods. 2 písm. f), g), i), k), l) a q) zákona o ústavnom súde konanie pred ústavným súdom môže začať na základe šiestich rôznych typov sťažností, z čoho vyplýva, že v plnomocenstve, ktoré navrhovateľ udeľuje advokátovi na zastupovanie pred ústavným súdom, musí byť jednoznačne identifikovaný konkrétny typ sťažnosti a nepostačuje len všeobecné uvedenie slova „sťažnosť“. Na základe uvedeného možno konštatovať, že v plnomocenstve priloženom k ústavnej sťažnosti sťažovateľa absentuje jednoznačná identifikácia druhu podania, ktoré bola advokátka oprávnená adresovať ústavnému súdu v mene sťažovateľa.

V predložennom plnomocenstve zároveň úplne absentuje identifikácia odporcov a ich rozhodnutí, proti ktorým by podanie sťažnosti malo smerovať. V tejto súvislosti pozornosti ústavného súdu neuniklo, že sťažovateľ udelil splnomocnenie advokátke už 8. januára 2019, teda viac ako tri mesiace pred tým, ako okresný súd a krajský súd prijali

sťažovateľom napadnuté rozhodnutia, a teda viac ako tri mesiace pred tým, ako bolo objektívne možné tieto rozhodnutia jednoznačne identifikovať.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ splnomocnenie advokátke neudelil v presne vymedzenom rozsahu, čo zakladá dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti sťažovateľa podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom ustanovených náležitostí (m. m. II. ÚS 102/2019).

31. Vzhľadom na skutočnosť, že nesplnenie zákonom ustanovenej náležitosti malo takú povahu, že odstránenie tohto nedostatku ústavnej sťažnosti by si zo strany ústavného súdu vyžadovalo podrobnú výzvu, resp. poučenie advokátky sťažovateľa a touto výzvou, resp. poučením by ústavný súd fakticky nahradzoval úkon právnej služby, ktorý je povinný vykonať advokát, ako aj vzhľadom na existenciu ďalších dôvodov odmietnutia ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavný súd sťažovateľa, resp. jeho advokátku nevyzýval na odstránenie nedostatkov ústavnej sťažnosti.

K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa uznesením okresného súdu sp. zn. 3 Tp 47/2019 z 11. apríla 2019

32. Vo vzťahu k namietanému uzneseniu okresného súdu sp. zn. 3 Tp 47/2019 z 11. apríla 2019 ústavný súd konštatuje, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto ústavnú sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie. Podľa ustáleného právneho názoru ústavného súdu po zistení nedostatku právomoci v konaní pred ústavným súdom už nie je potrebné skúmať, či sú alebo nie sú splnené ďalšie procesné podmienky. Tomuto postupu totiž bráni zistený nedostatok neodstrániteľnej procesnej prekážky spočívajúci v nedostatku právomoci ústavného súdu.

33. Sťažovateľ podal proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 3 Tp 47/2019 z 11. apríla 2019 sťažnosť, o ktorej rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 Tpo 25/2019 z 26. apríla 2019. Sťažovateľ teda využil možnosť podania riadneho opravného prostriedku proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu, o ktorom bolo aj rozhodnuté.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľ mal k dispozícii právny prostriedok na ochranu svojich základných práv (ktorý aj využil), o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

34. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 3 Tp 47/2019 z 11. apríla 2019 odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu

35. Pokiaľ ide o námietku týkajúcu sa porušenia základného práva sťažovateľa na obhajobu vyjadreného v čl. 50 ods. 3 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 3 písm. b) a c) dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu, ústavný súd už opakovane judikoval, že tieto ustanovenia sa zásadne nevzťahujú na konanie o väzbe (napr. II. ÚS 15/05, II. ÚS 85/2019). Pri väzobných konaniach vníma ústavný súd právo na obhajobu ako súčasť práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ústavy, príp. čl. 5 dohovoru a v prípade zistenia porušenia práva vo vzťahu k rozhodovaniu o väzbe pristúpi k vysloveniu jeho porušenia prostredníctvom čl. 17 ústavy alebo čl. 5 dohovoru, nie prostredníctvom sťažovateľom označeného čl. 50 ods. 3 ústavy (obdobne napr. I. ÚS 125/2015, II. ÚS 116/2011, II. ÚS 266/2013, II. ÚS 600/2014, III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 135/04, II. ÚS 85/2019).

36. Vzhľadom na uvedené tak ústavný súd z dôvodu neexistencie vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označenými právami a napadnutým rozhodnutím krajského súdu

pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu

37. Článok 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby pozbavenie osobnej slobody bolo zákonné a v súlade s konaním ustanoveným zákonom, a dohovor tu priamo odkazuje na vnútroštátne právo a upravuje povinnosť dodržiavať hmotné aj procesné právne normy a taktiež povinnosť, aby každé pozbavenie osobnej slobody zároveň bolo v súlade s účelom čl. 5 dohovoru, ktorým je ochrana jednotlivca pred svojvôľou [k tomu pozri napr. judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vo veciach *Bozano v. Francúzsko*, č. 9990/82, rozsudok ESLP z 18. 12. 1986, bod 54; *Benham v. Veľká Británia*, č. 19380/92, rozsudok Veľkej komory ESLP z 10. 6. 1996, bod 40; z novšej judikatúry *Stanev v. Bulharsko*, č. 36760/06, rozsudok Veľkej komory ESLP zo 17. 1. 2012, bod 143; *L. M. v. Slovinsko*, č. 32863/05, rozsudok ESLP z 12. 6. 2014, bod 121].

38. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti namieta porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru bez toho, aby špecifikoval, porušenie konkrétne ktorého práva podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru namieta. Z obsahu odôvodnenia ústavnej sťažnosti však vyplýva, že namieta porušenie práva podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru.

39. Ústavný súd v súvislosti s námietkou sťažovateľa o porušení jeho práva zaručeného čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru konštatuje, že ústavnou sťažnosťou napadnuté rozhodnutie krajského súdu sa týka ďalšieho trvania väzby sťažovateľa (rozhodovalo sa o žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu). Dôvodnosť ďalšieho trvania väzby je však *ratione materiae* súčasťou čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru. Článok 5 ods. 1 písm. c) dohovoru sa, naopak, *ratione materiae* vzťahuje na rozhodovanie o vzatí do väzby (o uvalení väzby). Sťažovateľova námietka o porušení práva zaručeného v čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru je preto neopodstatnená už na prvý pohľad (obdobne napr. I. ÚS 352/06, III. ÚS 34/07, III. ÚS 67/08, II. ÚS 105/2019).

Z uvedených dôvodov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru napadnutým rozhodnutím krajského súdu

40. Námietka porušenia základného práva sťažovateľa na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a jeho práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru smeruje proti napadnutému uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 25/2019 z 26. apríla 2019, ktorým krajský súd podľa § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku prvostupňové uznesenie okresného súdu zrušil v časti výrokov v bodoch I až VI, ktorými bola sťažovateľovi, ako aj ďalším jeho spoluobvineným predĺžená lehota väzby do 16. septembra 2019, a podľa § 76 ods. 3 Trestného poriadku sťažovateľovi, ako aj jeho ďalším spoluobvineným predĺžil lehotu väzby do 31. júla 2019.

41. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu ústavný súd zistil dôvod na odmietnutie ústavnej sťažnosti v tejto časti, a to z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

42. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. II. ÚS 399/2010, IV. ÚS 51/2011, II. ÚS 84/2019).

43. Pokiaľ sťažovateľ namieta porušenie práva na slobodu a bezpečnosť v súvislosti s nedostatočným preskúmaním zákonnosti jeho väzby, ústavný súd poznamenáva, že nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01, II. ÚS 67/04).

44. Účelom čl. 5 ods. 4 dohovoru je poskytnutie práva osobám, ktoré boli pozbavené osobnej slobody, spočívajúceho v možnosti súdnej kontroly rozhodnutí a opatrení, na základe ktorých bol zásah do ich osobnej slobody vykonaný. Medzi záruky, ktoré garantuje tento článok, nepochybne patrí aj právo osoby predložiť súdu argumenty a vyjadrenia proti svojmu ponechaniu vo väzbe (napr. III. ÚS 84/06, III. ÚS 291/06, III. ÚS 122/2012), ako aj právo osoby na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré preskúmateľným spôsobom, jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Princíp spravodlivosti pritom zaväzuje súdy, aby pre svoje rozhodnutia poskytli dostatočné a relevantné dôvody (obdobne napr. III. ÚS 374/09).

45. Ústavný súd teda zdôrazňuje, že pri posúdení napadnutého rozhodnutia krajského súdu jeho úlohou nebolo preskúmať správnosť skutkových a právnych záverov, o ktoré krajský súd oprel svoje rozhodnutie, resp. odpovedať na otázku, či sťažovateľ mal byť alebo

nemal byť ponechaný vo väzbe, alebo či malo, príp. nemalo byť jeho žiadosti o prepustenie z väzby vyhovené. Úloha ústavného súdu sa v danom prípade obmedzila na posúdenie otázky, či sa krajský súd s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa vysporiadal adekvátne a preskúmateľne a či je tak odôvodnenie jeho rozhodnutia ústavnoprávne akceptovateľné.

46. Vychádzajúc z týchto základných princípov, ústavný súd posúdil ústavnú sťažnosť sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému uzneseniu krajského súdu sp. zn. 1 Tpo 25/2019 z 26. apríla 2019.

47. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia týkajúcej sa otázky zákonnosti väzby sťažovateľa v podstatnom uviedol, že vo vyšetrowaní bolo dosiaľ vykonané rozsiahle dokazovanie, na ktoré poukázal súd prvého stupňa v napadnutom rozhodnutí, a vo vzťahu k otázke dôvodnosti trestného stíhania nielen objem, ale i obsahová kvalita dôkazov predstavujú dostatočný podklad pre záver o dôvodnosti trestného stíhania všetkých obvinených i v aktuálnom štádiu ich trestného stíhania, keď aktuálny dôkazný stav nedosahuje intenzitu takého zoslabenia dôvodného podozrenia zo spáchania trestnej činnosti obvinenými (v rozsahu uznesenia o vznesení obvinenia), pre ktoré by už tento základný materiálny predpoklad ich väzby neobstál. Krajský súd zároveň konštatoval, že konkrétne skutočnosti odôvodňujúce kolúznu a preventívnu väzbu u sťažovateľa vyvstali z konkrétnych skutočností konštatovaných už vo väzobných rozhodnutiach o vzatí sťažovateľa do väzby (resp. v ďalších naväzujúcich väzobných rozhodnutiach), a pritom ide o skutočnosti dostatočne konkrétne a významné pre dôvodnosť konštatovania, že väzobné dôvody u sťažovateľa nepominuli. V uvedenom rozsahu krajský súd odkázal na argumentáciu obsiahnutú v označených väzobných rozhodnutiach, na ktorej aj aktuálne v plnom rozsahu bez potreby jej opakovania zotrval.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, že súd prvého stupňa nerozhodol o jeho návrhu na nahradenie väzby peňažnou zárukou, krajský súd konštatoval, že je neopodstatnená, pretože takýto návrh ním daný nebol. Jeho vyjadrenia v žiadosti o prepustenie z väzby (resp. v jeho mene uvedené obhajkyňou v rámci výsluchu z 11. apríla 2019) o tom, že „*poukazuje na možnosť nahradenia väzby... zložením kaucie, ktorú stanoví súd*“,

nevyjadrujú podľa názoru krajského súdu návrh na nahradenie väzby týmto inštitútom, už odhliadnuc od absencie ponuky konkrétnej peňažnej sumy a jednoznačne označenej osoby, ktorá tzv. kauciu ponúka, tak, aby uvedený inštitút súd následne mohol posúdiť. Nie je preto dôvod o takomto prejave, ktorý nemožno hodnotiť ako návrh na náhradu väzby peňažnou zárukou, rozhodovať.

Rozhodnutie o predĺžení lehoty väzby sťažovateľa do 31. júla 2019 odôvodnil krajský súd tým, že ide o lehotu dostačujúcu pre vykonanie procesných úkonov, o ktoré prokurátor krajskej prokuratúry oprel svoj návrh na predĺženie lehoty väzby, prípadne aj ďalších procesných úkonov, ktorých potreba z takto vykonaného vyšetrovania vyplynie, aby následne v tejto lehote mohlo dôjsť k ukončeniu vyšetrovania.

V rozsahu ďalších námietok sťažovateľa krajský súd poukázal na odôvodnenie uznesenia okresného súdu a argumentáciu obsiahnutú v skorších väzobných uzneseniach v posudzovanej trestnej veci.

48. Ústavný súd konštatuje, že právne závery krajského súdu opierajúce sa o aplikáciu relevantnej právnej úpravy korešpondujú so skutkovými zisteniami a že tieto zistenia nie sú výsledkom svojvôle, ale komplexného zhodnotenia všetkých skutkových okolností významných pre rozhodovanie o väzobnej otázke. Ústavný súd je toho názoru, že krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia na relevantné otázky formulované sťažovateľom v uplatnenej sťažnosti poskytol zrozumiteľnú a náležitú odpoveď.

49. V súvislosti s existenciou väzobných dôvodov u sťažovateľa sa krajský súd stotožnil aj s argumentáciou okresného súdu uvedenou v jeho rozhodnutí, aj s predchádzajúcimi väzobnými rozhodnutiami, ktoré okresný súd v napadnutom rozhodnutí označil, a ústavný súd považuje za potrebné pripomenúť svoju judikatúru, podľa ktorej rozhodnutie prvostupňového súdu a súdu druhého stupňa nemožno posudzovať izolovane, pretože obe konania z hľadiska ich predmetu tvoria jeden celok (obdobne II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 320/2012). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov, ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (pozri IV. ÚS 350/09). Ústavný súd vo svojej judikatúre, a to aj vo vzťahu k väzobným veciam (napr. IV. ÚS 41/08, IV. ÚS 149/08,

III. ÚS 461/2015), uvádza, že odôvodnenie uznesenia druhostupňového súdu odkazujúce na predchádzajúce rozhodnutia v tej istej veci možno považovať síce za krajnú, no ešte stále ústavnoprávne akceptovateľnú alternatívu odôvodnenia. Pokiaľ preto prvostupňový súd zodpovie na všetky relevantné argumenty nastolené stranami v konaní a nadriadený súd sa s týmto posúdením stotožní, potom ani stručnosť odôvodnenia rozhodnutia súdu druhého stupňa nie je v zásade dôvodom na vyslovenie protiústavnosti takéhoto rozhodnutia. Podstatné totiž je, že strane boli v priebehu konania sprostredkované nosné dôvody rozhodnutia (obdobne napr. II. ÚS 102/2018, I. ÚS 379/2018).

50. Obsah odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu tak svedčí o opaku sťažovateľových tvrdení, teda o tom, že sa krajský súd posúdením dôvodnosti ďalšieho trvania väzby sťažovateľa náležite zaoberal a s relevantnými námietkami sťažovateľa predstretými v podanej sťažnosti (a následne aj v ústavnej sťažnosti) aj primerane vysporiadal.

Skutočnosť, že sťažovateľ sa s názorom krajského súdu v napadnutom rozhodnutí nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia.

51. Ústavný súd nezistil, že by krajským súdom aplikovaný postup pri zistení a hodnotení skutkového stavu veci a pri ustálení právnych záverov mohol zakladať dôvod na zásah ústavného súdu do napadnutého rozhodnutia krajského súdu v súlade s jeho právomocami ustanovenými v čl. 127 ods. 2 ústavy. Ústavný súd nezistil, že by napadnuté rozhodnutie krajského súdu bolo svojvoľné alebo v zjavnom vzájomnom rozpore, či urobené v zrejmom omyle a v nesúlade s platnou právnou úpravou, či nedostatočne odôvodnené.

52. Ako už ústavný súd uviedol, pre nedostatok ústavnej a zákonnej právomoci mu neprislúcha skúmať danosť zákonných dôvodov trvania väzby u sťažovateľa ani dopĺňať, rozvíjať či inak „vylepšovať“ odôvodnenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu. Úlohou ústavného súdu je iba posúdiť ústavnú konformitu takéhoto rozhodnutia. V tomto smere ústavný súd konštatuje, že napadnuté rozhodnutie krajského súdu spĺňa zákonné

požiadavky na odôvodnenie uznesenia a podľa ústavného súdu je z hľadiska individualizácie konkrétnych skutočností zakladajúcich dôvod trvania väzby sťažovateľa aj s ohľadom na doterajšiu judikatúru ústavného súdu ústavne konformné a akceptovateľné.

53. Ústavný súd zároveň poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, ktorá je plne aplikovateľná i po zmene právnej úpravy konania pred ústavným súdom, z ktorej vyplýva, že trestné konanie od svojho začiatku až do konca je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (II. ÚS 3/02, III. ÚS 18/04, III. ÚS 75/05, IV. ÚS 76/05, IV. ÚS 220/07, I. ÚS 314/09, IV. ÚS 166/2010, II. ÚS 84/2019). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú napr. všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (III. ÚS 79/02), prípadne iné orgány verejnej moci na to určené.

Ústavné súdnictvo a právomoc ústavného súdu sú teda vybudované predovšetkým na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, v ktorých protiústavnosť nemožno napraviť iným spôsobom, teda predovšetkým procesnými prostriedkami vyplývajúcimi z príslušných procesných noriem, akou Trestný poriadok nepochybne je. Navyše je nutné skonštatovať, že aj samotné vyšetrowanie v predmetnej trestnej veci nie je skončené a postavenie sťažovateľa ako strany trestného konania mu už v rámci prípravného konania dáva postavenie a tomu korešpondujúcu plnú potenciú aktívne zasahovať do objasňovania skutkovo relevantných okolností a skutočností kladených mu za vinu. Otázka dôvodnosti vznesenia obvinenia je predmetom celého trestného konania a ústavnému súdu v tejto súvislosti náleží zaoberat' sa otázkou ochrany základných práv a slobôd zásadne až po jeho skončení, teda po vyčerpaní všetkých procesných prostriedkov, ktoré obvinenému/obžalovanému Trestný poriadok poskytuje (III. ÚS 75/05, III. ÚS 109/05, II. ÚS 294/06).

54. Možno teda uzavrieť, že po preskúmaní obsahu napadnutého rozhodnutia krajského súdu v kontexte argumentov sťažovateľa ústavný súd dospel k záveru, že vzhľadom na štádium trestného konania, jeho povahu a dôvody, na ktorých krajský súd založil opodstatnenosť dôvodov väzby, a všetky okolnosti danej trestnej veci možno jeho rozhodnutie považovať za legitímne, vyhovujúce požiadavkám zákonnosti väzby a ako také aj za ústavne akceptovateľné. Prijaté právne závery krajského súdu so zreteľom na skutkový stav nemožno považovať za zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné. Vzhľadom na uvedené preto nebolo možné dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. práva podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

55. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

56. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v jeho ústavnej sťažnosti.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. júna 2019